

CESNUR 2015 Tallinn, 17.-20.06.2015

Continuity and Change in Media Representations about Estonian Native Faith (Maausk) in the 21st Century

Ergo-Hart Västriik

Dept. of Estonian and Comparative Folklore

University of Tartu, Estonia

ergo-hart.vastrik@ut.ee

Introduction

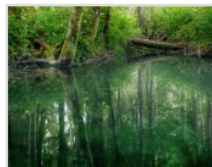
- *Maausk* ‘the faith/belief of the land/earth’
  - In Estonian the word *maa* means ‘Earth’, ‘land’, ‘ground’, ‘soil’, ‘earth’, ‘country(side)’ and ‘state’; the second part of the compound, *usk*, means ‘belief’, ‘faith’, ‘trust’, ‘creed’ and ‘religion’
- *Maausulised* ‘followers of maausk’
- New religious movement (manifestation of modern Paganism) **vs** native or indigenous religion
- Finno-Ugric **vs** Baltic, Germanic and Slavic paganisms

Introduction 2

- Institutionalized (i.e. officially registered as religious organization) in 1995 – *Taarausuliste ja Maausuliste **Maavalla Koda*** (Estonian House of Taara and Native Religions)
- Largest and fastest growing non-Christian denomination in Estonia today:
  - The Population and Housing Census of the year 2000: 1058 adherents of taarausk and maausk
  - Population and Housing Census from 2011: 1925 adherents of maausk and 1047 followers of taarausk (total: 2972)

Empirical source material

- Searches in the web archives of three Estonian dailies (*Postimees*, *Eesti Päevaleht* and *Õhtuleht*)
- Searches in the web archives of two weeklies (*Eesti Ekspress* and *Maaleht*)
- Homepage of the official umbrella organization for the maausulised – Maavalla Koda
<http://www.maavald.ee>
- Thematic periodicals, among them monthlies dedicated to culture and nature (*Vikerkaar*, *Kultuur ja Elu*, *Maakodu*, *Loodusesõber*, etc.)
- Ca. 400 articles between 1987 and 2014

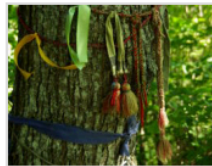

18.11.10227 (2014) Maavalla Sacred Natural Sites Photo Contest Winners Announced

The seventh photo contest of Maavalla sacred natural sites drew entries from 11 countries, mainly from the Finno-Ugric peoples. The 1000 euro grand prize remained in Estonia. It was won by a photo titled "The Põhjatü Spring" taken at the sacred spring of Pähkla village on Saaremaa island, Estonia. The winning photo was shot by an amateur photographer Janno Loide of Tartu, Estonia, who

succeeded to depict the sacred site in a manner that is both bewitching and true to nature.

[Read More ... >](#)

17.10.10227 (2014) Survey: Estonians Expect Pre-Christian Shrines to Be Protected

According to a public opinion survey, most Estonians highly value sacred groves and other natural shrines, and expect the government to protect them.

[Read More ... >](#)

30.01.10227 (2014) Parliamentarians Push for Inventorying and Signposting Sacred Pre-Christian Sites

In recent days, Parliament's natural shrines support group has been discussing ways of funding a development plan that calls for inventorying of the natural sites venerated by people from the pre-Christian era to today's neopagansists.

[Read More ... >](#)

20.03.10226 (2013) Documentary on Sacred Groves Released

Maavalla Koda
Tartu, Estonia
koda@maavald.ee
[Contact us](#)

Find us on Facebook

Maavalla Koda
Like You like this.

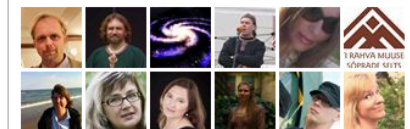
Maavalla Koda shared Liisa Kaasik's post.
38 minutit

Tartumaal asuv Unipiha hiiepaik rüüstati arutul kombel nüüdsama lehekuus. Hiis on riikliku muinsuskaitse all. Metsafirmat teavitati, et see on pühapaik ja pakuti võimalust see turuhinnaga kogukonna jaoks ära müüa, kirjutas Mart Raudsaar paari nädala eest Postimehes.

Maa säärane laastamine metsaraie nime all oleks ebainimlik loodusevaenulik ja kultuuritu tegu mistahes paigas. Hiiepaigas on see inimsusevastane tegu.

You and 1,957 others like Maavalla Koda.

Front page of the Internet homepage of Maavalla Koda (English version, May 26, 2015).

Delfi Rus Eesti Elu Majandus Sport Publik Forte Naistekas Rahva hääl Noorte hääl

Arvamus Uudised Eesti Tallinn Välismaa Majandus Kultuur Melu Sport Päevaleht

Muinaseesti pühapaigas teostatakse lageraiet (1)

Margit Adorf
07. aprill 2011 08:15

Harjumaal Jõelähtme valla Maardu ning Saha külas asuv haruldane muinaseesti pühapaik on sattunud ulatuslike raietööde ohvriks. Valdavalt sangleppadest koosnevas hiiemetsas töötavad alates 2. aprillist masinad.

Saha külavanema Jaanus Hiisi sõnul on kohalikud elanikud toimuvast väga häiritud. "Oleme alati teadnud, et see on hiiemets ning see on riigi kaitse all. Hiljuti kadu ning mõned päevad tagasi olid metses Hiis.

Kodanikualgatuse korras tehtud järele metsaeraldisel asuvat lageraielanki o keskkonnainspeksioon, kuid tunnista 22 hektari suurusel Lepamardi kinnis metsafirmale alles eelmisel aastal.

Maardu hiiemets ning ohvrikivi kuulub alla, kuid olid kuni käesoleva aastani menetlemisel määrati hiiepaiga piirid suurem osa ajaloolisest hiiest. Muins kaitsealune ohvrikivi, mis rahvapärim

Title: Logging is carried out in ancient Estonian sacred site (EPL 7.04.2011)

Examples from web archives of Postimees, Eesti Päevaleht & Õhtuleht

Õhtuleht ELU

Avaleht Uudised Sport Elu Naised Arvamus Tarbija Iim TV Galerid

Kõik elu-uudised Seltskond Unistus 2011 Superstaar 2011 Kiiksud Film ja teater Saund T

REKLAAM» LADU TÜHJAKS! Dell sülearvutid hullu hinnaga ...-50%

Jõulud on muistne maausu püha (30)

Rainer Kerge
23. detsember 2010, 06:51

"Pööriaaja pühitsemine on traditsiooniline maausu püha ja "jõulud" on põline meie oma sõna," veenab maausuliste üks juhte Ahto Kaasik, et kodanik Kristuse sünniaastapäevaga pole jõulupühadel mingit pistmist.

Maausk on pragmaatiline: kui jõuluõhtul hästi süüa, saab kõhu täis, ning samal aja on meisterdatud endale ka tõhus tulevik – korralik jõuluõhtusööming lubab lootat, et järgneval aastal on leib laual.

Või siis jõulude ajal liulaskmine: ühelt poolt saab nõlvakust alla tuhisedes lõbutseada, teisalt tähendab pühäl ajal kelgutamine tulevaks aastaks õnne treimist. Ikka lust ja kasu käsikäes.

"Meie traditsiooniline kultuur on väga elujaatav," kinnitab Ahto Kaasik, maausulisi ühendava Maavalla Koja juhatuse vanem ja Tartu Ülikooli

Title: Yuletide (Christmas) is an ancient feast of native religion (Õhtuleht 23.12.2010)

Naine24.ee

E24! MAJANDUS

Pilt.postimees.ee
PILDI ALBUMID

Kaart.postimees.ee
EESTI KAART

Pm+
AJALEHT POSTIMEES INTERNETIS

Mis on PM Pluss?

EESTI KAART

SAADA VIHJE

KUULUTUS LEHTE

Krimi

Prindi | Saada sõbrale

Tammemäe hii e ohvrikivi.
Foto: Tiit Kaasik/Maavalla Koda

Muhumaal varastati hiiest ainulaadne ohvrikivi (115)

18.09.2011 11:39

Kommenteeri | Prindi

Reedel avastasid kohalikud elanikud, et Muhumaa Pärase Tammemäe hiiest on varastatud haruldane ümmargune ohvrikivi, mille sarnaseid Eestis teadaolevalt rohkem enam ei leidu.

Title: Unique sacrificial stone was stolen from holy grove in Muhu Island (Postimees 18.09.2011)

Prayer ceremony of maausulised in Tammealuse sacred grove on Whitsunday (Suvistepüha), May 24, 2015. Photo from Facebook. Courtesy of Maavalla Koda.

Ideological background

- Ideological principles formulated in the 1960s and 1970s: essay 'Maarahvast' ([About the people of the land] by Kalle Istvan Eller
- Criticism against the mainstream western orientation of Estonian national culture
- Influenced by the national religious movement of *taarausulised* (literally 'Taara Believers' < Taara usk 'Taara faith') of the 1920s and 1930s
- Advocated the use of vernacular personal names and introduced an alternative calendar

Runic calendar of the year 2013. Photo: www.maavald.ee

Alternative time recognizing and vocabulary

- ‘In the runic calendar *Sirvilauad*, the vernacular ‘creation of the world’ was dated to 8213 BC, based on the occurrence of the Billingen catastrophe’ (Kuutma 2005: 64).
- Thus, 2015 = 10228
- The compound *mausk* and its derivatives are not vernacular concepts but introduced in the 1990s
- *Maavald* (genitive, *Maavalla*) denoting in the movement’s ideology the territory populated by *maarahvas*, i.e. Estonians, Setos and Votians

Some principles of maausk

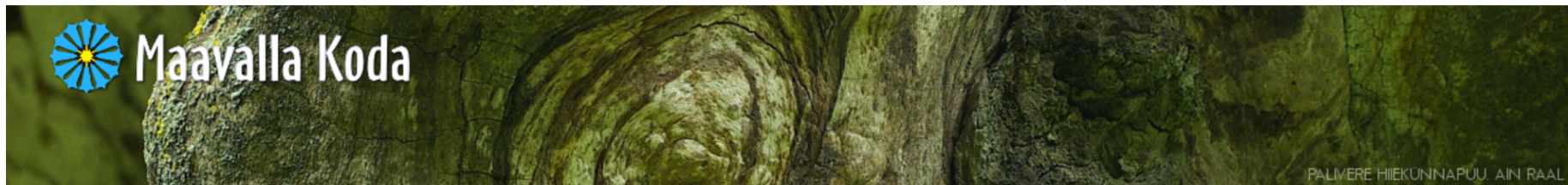
- Maausk has been described as a ‘conception of the world and the frame of mind of our ancestors’ reflected in a particular way of life and culture
- No one ever constructed maausk; it developed ‘together with our ancestors’ and for at least five thousand years adjusted traits of other cultures;
- These fusions took place according to certain principles that include the ideas that
  - everything that exists has power,
  - nature is animate,
  - the ancestors are holy,
  - all deeds have consequences (everyone is responsible for his or her deeds) and
  - one’s creed is one’s personal business (Kaasik 1993: 3–8).

Media representation of maausk (1)

- Late 1980s and early 1990s – irregular articles in journals of dedicated to culture and literature (no religious connotations)
- Early 1990s – “niche” periodicals of narrow distribution (e.g., journal of the Heritage Protection Club Tõlet)
- Since 1995 (i.e. after official recognition) – articles in “mainstream” national dailies
- Since 2000s – conscious media work by the spokespersons of Maavalla Koda regarding religious freedom, religious education, and safeguarding natural sacred sites

Media representation of maausk (2)

- Since 2005 – spokespersons of maausk regarded as experts in the field of cultural heritage and folklore
  - Interviews and expert opinions before folk calendar holidays (such as Midsummer, Christmas, Easter, All Saints' Day, etc.)
  - Articles about holidays (incl. suggestions for “proper” behavior) published on the homepage of Maavalla Koda re-published by weekly Maaleht

UUDISED/PRESS

> Uudised

> Uudised 10228 (2015)

> Uudised 10227 (2014)

> Uudised 10226 (2013)

> Uudised 10225 (2012)

> Uudised 10224 (2011)

> Uudised 10223 (2010)

> Kuud

> Pyhad

> Vanemad uudised

19.06.10228 (2015) Käes on suured päevad

Miikse Jaanituli. Kaader filmist Hiite Lummus, Rein Maran

Käes on aasta kauneim aeg, mida maakeeles kutsutakse suurteks päevadeks, suviseks päevapesaks, leedoks ning uuemal ajal jaaniks. On aasta pikimad päevad ja lyhimad ööd. Kohe on pyhad, mil tähistame tule ääres valguspüha ning loome endale ja lähedastele tervist ja õnne.

Juba mõned päevad enne suvist pööripäeva jõuavad kätte aasta pikimad päevad ja lyhimad ööd. Aega pööripäevast (21.06.) kuni leedolaupäevani (23.06.) teab vanarahvas kui suvist päevapesa. Taevaharjal kõrgel pesas istuv päike täidab kõik elava erilise väega ja paneb inimesed rõõmsalt pyhi pidama. Suurte päevade kõrghetk on leedolaupäeva õhtul ja öösel enne suurt päevapööret. Leedopäeval, 24. pärnakuud pöörab päike pesast välja. Päevad hakkavad taas lyhemaks jääma ning veerevad talvise päevapesa ehk

jõulude poole.

Leedopäevaks tuleb hakata juba varem valmistuma. Pannakse käima koduõlu ning piimast valmistatakse kohupiima, söira ja võid. Ka lõke seatakse varem valmis ja kindlasti sinna kus tuld ennegi on tehtud.

News piece on the homepage of Maavalla Koda about Midsummer celebrations
19.06.2015 <http://www.maavald.ee/uudised/uudised/pyhad/4904-suured-paevad>

Kuva: Arne Ader

Et tule ääres oleks hää:

- Koristage enne tulele minekut kodu ja peske põrandad, ehtige toad kaskedega ning käige saunas
- Põimige saunavihta 9 liiki puid ja lilli
- Võtke söögid-joogid kaasa korvides ja kaunites nõudes, toitude alla valge lina ja istumise alla tekk
- Pange selga pidurõivad, kui on siis rahvarõivad
- Minge tule juurde võimalikult pikk maa jalgsi, see on meie rahva palverännak
- Võtma tule jaoks kaasa kasvõi raokese
- Pange tulle üksnes puid ja muid taimi
- Las tule süytab kõige vanem ja väarikam koos lastega
- Jagage tulega raasuke kaasa võetud söögist-joogist
- Käige kolm korda päripäeva ümber tule
- Sööge, jooge, olge rõõmsad, hypake yle tule ja hõisake julgesti. Pidage aga meeles, et tuli ei salli purjus ega kurja inimest.
- Kõnelege vanu lugusid ja pärimusi, laulge, mängige murumänge, kiikuge, mängige pilli, tantsige
- Nautige selle imelise öö hääli, värve ja lõhnu
- Minge lähimale allikale silmi pesema
- Jalutage jaaniusse ja sõnajalaõisi otsima
- Peske enne koitu end rohule langenud kastega

Suggestions for Midsummer celebrations on the homepage of Maavalla Koda
19.06.2015 <http://www.maavald.ee/uudised/uudised/pyhad/4904-suured-paevad>

Media representation of maausk (3)

- “Normalization” of ideological notions of maausk in media
- “Discursive expansion” of the ideas about maausk in media
  - National dailies and weeklies
  - Nature journals
  - Women’s and lifestyle magazines
- Acceptance of the specific “indigeneity discourse” by journalists

Some conclusions

- A considerably positive image of maasulised and their aspirations has been mediated in, and created by, print and online media
- The movement's ideas have found support because they are based on a national narrative that is intermingled with rhetoric and activities related to religious freedom, indigenous rights, natural sacred sites and cultural heritage
- The preconditions for the creation of a positive media image have been created through the rich and well maintained homepage of Maavalla Koda, effective use of social media, and spokespersons' conscious and active networking with journalists, both in the mainstream media and alternative online publications

Thank you!

For more information see:

Västriik, Ergo-Hart (2015). In Search of Genuine Religion: The Contemporary Estonian Maausulised Movement and National Discourse. In: Kathryn Rountree (ed.). Contemporary Pagan and Native Faith Movements in Europe: Colonialist and Nationalist Impulses. Oxford: Berghahn, pp. 130-153.

